

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Система менеджменту якості

Методичні рекомендації
про порядок розроблення та затвердження
Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену
для здобувачів освітнього ступеня **бакалавра (магістра)**

СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01–2023

Розглянуто та схвалено на засіданні
Науково-методичної ради НАУ
Протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

КИЇВ

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01–2023
		стор. 2 з 18	

ВНЕСЕНО:

Навчально-методичним відділом Національного авіаційного університету

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказом ректора

від «__» _____ 2023 р. № ____/од

(Ф03.02–31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Ім'я, ПРИЗВИЩЕ	Посада	Дата
Розробники		Світлана КРАСУЛІНА	Методист вищої категорії навчально- методичного відділу	
		Олексій ГОЛУБНИЧИЙ	Начальник навчально-методичного відділу	
Узгоджено		Анатолій ПОЛУХІН	Проректор з навчальної роботи	
Узгоджено		Олександр СЛОБОДЯН	Начальник навчального відділу	
Узгоджено		Андрій ГІЗУН	Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти	
Узгоджено		Вікторія КРИЦЕНКО	Начальник юридичного відділу	

Рівень документа – 2а

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник/Врахований примірник № ____

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 3 з 18	

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	4
2.	Порядок розробки та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену.....	5
3.	Вимоги до оформлення та структури Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену.....	6
4.	Рейтингова система оцінювання.....	7
5.	Структура екзаменаційного білету.....	11
6.	Додаток 1. Титульний аркуш Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (Ф03.02-112).....	13
7.	Додаток 2. Список розробників Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (Ф03.02-113).....	14
8.	Додаток 3. Оформлення екзаменаційного білету (Ф03.02-114).....	15
9.	Додаток 4. Лист підготовки відповідей на екзамені (Ф03.01-24).....	16
10.	Додаток 5. Форми документів.....	17
11.	Форми документів.....	18

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01–2023
		стор. 4 з 18	

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації про порядок розробки та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну (далі – Програма) для здобувачів освітніх ступенів бакалавра та магістра розроблені відповідно до:

- Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 (із змінами);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності» (у редакції, викладеній в постанові Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 365);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (у редакції, викладеній в постанові Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519);
- «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті», затвердженого наказом ректора від 07.02.2020 № 040/од;
- «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету», введеного в дію наказом ректора від 10.05.2023 № 193/од;
- Переліків основних видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників Національного авіаційного університету, затверджених наказом ректора від 19.05.2022 № 107/од;
- інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти.

1.2. Методичні рекомендації є основним нормативним документом, що регламентує порядок розробки та затвердження Програми для атестації здобувачів освітніх ступенів бакалавра та магістра денної та заочної форми навчання в Національному авіаційному університеті (далі – НАУ).

1.3. Атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти – встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньо-професійної програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ).

Розроблення та затвердження програм ЄДКІ за відповідними спеціальностями та рівнями вищої освіти здійснюється уповноваженими державними органами в установленому законодавством порядку. Затвержені програми ЄДКІ оприлюднюються на офіційному веб-сайті НАУ.

1.4. Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

1.5. Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

1.6. Форми атестації здобувачів вищої освіти (зокрема, їх назва та зміст) першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів вищої освіти визначаються освітньо-професійною програмою, розробленою згідно із вимогами стандарту вищої освіти (у разі його відсутності – згідно із дескриптором відповідного рівня вищої освіти Національної рамки кваліфікацій), а також навчальним планом, розробленим на основі цієї освітньо-професійної програми.

Атестація здобувачів вищої освіти, якщо це передбачено освітньо-професійною програмою, здійснюється, як правило, на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти у

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 5 з 18	

формі атестаційного екзамєну, а на другому (магістерському) рівні вищої освіти – у формі кваліфікаційного екзамєну.

1.7. Програма є одним з документів, що подається до екзаменаційної комісії при атестації здобувачів вищої освіти у формі кваліфікаційного (атестаційного) екзамєну за освітньо-професійною програмою.

2. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО (КВАЛІФІКАЦІЙНОГО) ЕКЗАМЕНУ

2.1. Розроблення Програми здійснюється на основі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра або магістра.

Програма – це засіб діагностики якості вищої освіти, що становить собою формалізовану текстову модель професійних та соціально-виробничих задач, з якими може зустрітися і які повинен вміти вирішувати майбутній фахівець під час своєї професійної діяльності.

2.2. Для розроблення Програми за освітньо-професійною програмою створюється робоча група, до складу якої залучаються найбільш кваліфіковані викладачі випускової кафедри, а також провідні викладачі нормативних навчальних дисциплін за цією освітньо-професійною програмою випускової та інших кафедр.

В індивідуальних планах науково-педагогічних працівників, які здійснюють розроблення Програми, планується час на їх підготовку відповідно до встановлених норм часу.

2.3. До початку розробки Програми члени робочої групи з урахуванням рівня вищої освіти визначають:

- найбільш характерні професійні та соціально-виробничі задачі первинних посад фахівця відповідної спеціальності, освітньо-професійної програми;
- найбільш характерні ситуації, що відбуваються під час виробничої діяльності фахівців на первинних посадах;
- знайомляться з актуальними законодавчими і нормативними актами, що регламентують підготовку і діяльність фахівців.

2.4. Розроблену Програму розглядають на засіданні випускової кафедри. Після схвалення на засіданні випускової кафедри Програма в двох примірниках (контрольний та врахований) подається до розгляду на засіданні науково-методично-редакційної ради (далі НМРР) відповідного факультету (навчального-наукового інституту).

2.5. Після ухвалення Програми на засіданні НМРР вона затверджується проректором з навчальної роботи університету, що засвідчується підписом і печаткою на титульному аркуші.

2.6. Примірники затвердженої Програми зберігаються в паперовому та електронному вигляді згідно з номенклатурою справ на відповідній випусковій кафедрі (контрольний примірник) та в навчально-методичному відділі НАУ (врахований примірник).

2.7. Затверджена у встановленому порядку Програма доводиться до відома здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за чотири місяці до початку екзамєну.

2.8. Програма є актуальною, поки є актуальними відповідні редакції освітньо-професійної програми та навчального плану, згідно із якими вона була розроблена. Ревізія Програми проводиться відповідно до чинних вимог Інструкції з діловодства у НАУ.

2.9. Внесення змін до Програми не допускається.

2.10. Зберігання та знищення Програми, яка не є актуальною, відбувається відповідно до Інструкції з діловодства у НАУ.

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 6 з 18	

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА СТРУКТУРИ ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО (КВАЛІФІКАЦІЙНОГО) ЕКЗАМЕНУ

3.1. Програма розробляється державною мовою. У разі викладання навчальних дисциплін англійською мовою до Програми долучається її переклад цією мовою.

3.2. Програма оформлюється друкарським способом на білому папері формату А4, шрифт друку Times New Roman, розмір шрифту 12 або 14 пунктів. Білети (варіанти) допускається друкувати на папері формату А5.

3.3. Програмі присвоюється шифр документа відповідно до вимог Інструкції з діловодства у НАУ. Структура присвоєння шифру наведена нижче:

СМЯ НАУ ПКЕ(ПАЕ) АА.АА.АА – ББ – ВВВВ

де: ПАЕ або ПКЕ – позначення типу документу
(Програма атестаційного екзамену);
(Програма кваліфікаційного екзамену)
АА.АА.АА – індекс структурного підрозділу;
ББ – номер редакції документа;
ВВВВ – рік видання документа.

3.4. Усі аркуші Програми, за винятком титульного, оформлюються з колонтитулами. У колонтитулі відображається повна назва документу та його шифр, як наведено нижче:

Зразок оформлення колонтитулу Програми

	Система менеджменту якості Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра) галузь знань: спеціальність: освітньо-професійна програма:	Шифр документа	СМЯ НАУ ПАЕ (ПКЕ)АА.АА.АА- ББ- ВВВВ
		стор. ____ з ____	

3.5. До складу Програми входять:

- Титульний аркуш Програми ((Ф03.02-112), Додаток 1);
  - Список розробників Програми ((Ф03.02-113), Додаток 2);
  - Зміст Програми;
  - Пояснювальна записка:
- ✓ назва освітньо-професійної програми та номер навчального плану, відповідно до якого розробляється Програма;
- ✓ мета екзамену – встановлення відповідності результатів навчання здобувача вищої освіти вимогам освітньо-професійної програми;
- ✓ вимоги до підготовки здобувача вищої освіти – потрібно зазначити програмні результати навчання (ПРН) освітньо-професійної програми, передбачені для відповідної форми атестації;
- ✓ перелік нормативних навчальних дисциплін, які за своїм змістовним наповненням згідно ОПП є основними для досягнення визначених ПРН;

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 7 з 18	

- ✓ порядок організації та проведення екзамену;
- ✓ структура екзаменаційного білета (ЕБ), кількість завдань у кожній частині білета визначається розробниками Програми;
- ✓ час та порядок виконання завдань.
  - Перелік програмних питань з дисциплін, які виносяться на екзамен:
- ✓ зазначаються назви нормативних навчальних дисциплін з переліком запитань (завдань), які використовуються при складанні першої та другої частин ЕБ.
  - Список літератури, який включає літературу, рекомендовану здобувачеві вищої освіти для підготовки до екзамену;
  - Рейтингова система оцінювання;
  - Перелік довідкових джерел інформації, якими дозволяється користуватися здобувачу під час екзамену:
- ✓ до переліку довідкової літератури можуть входити чинні державні стандарти, таблиці, каталоги, довідники, які не мають методик проведення розрахунків або прямих відповідей на поставлені питання;
- ✓ якщо здобувачу вищої освіти заборонено користуватись певними видами матеріалів, це необхідно вказати у даному пункті.
  - Оформлення ЕБ ((Ф03.02-114), Додаток 3);
  - Оформлення Листа відповідей здобувача на екзамені ((Ф03.01-24), Додаток 4);
  - Форми документів: Аркуш поширення документу (Ф03.02-01), Аркуш ознайомлення з документом (Ф03.02-02), Аркуш обліку змін (Ф03.02-03), Аркуш реєстрації ревізій (Ф03.02-04) та Узгодження змін (Ф03.02-32) (Додаток 5).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Рішення щодо методики розрахунку рейтингових оцінок при атестації здобувачів вищої освіти та принципів їх застосування приймається випусковою кафедрою з урахуванням специфіки підготовки фахівців за відповідною освітньо-професійною програмою та затверджується в установленому порядку.

Результат виконання завдань має подаватись у формі, передбаченій завданням, яка дозволяє здійснити його всебічний і об'єктивний аналіз.

Розрахунок оцінок у балах q та приведення їх у відповідність до оцінок за національною шкалою здійснюється з урахуванням максимального бала $q_{\max}$ та вагових коефіцієнтів (Таблиця 1).

Таблиця 1

Рекомендовані вагові коефіцієнти
для розрахунку рейтингових оцінок

Оцінка за завдання	Розподіл балів завдання q
«Відмінно»	$q \geq 0,9 q_{\max}$
«Добре»	$0,75 q_{\max} \leq q \leq 0,89 q_{\max}$
«Задовільно»	$0,6 q_{\max} \leq q \leq 0,74 q_{\max}$
«Незадовільно»	$q < 0,6 q_{\max}$

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 8 з 18	

Рейтингова оцінка за виконання кожного завдання ЕБ виставляється в балах з урахуванням відповідних критеріїв.

При розробленні **критеріїв оцінювання** необхідно враховувати наступне:

- ✓ максимальна кількість балів, яка нараховується за виконання кожного окремого завдання, повинна враховувати рівень його важливості та складності;
- ✓ максимальна кількість балів за виконання всіх завдань екзаменаційного білету повинна дорівнювати 100;
- ✓ шкала знижок має врахувати найбільш типові помилки здобувачів вищої освіти при виконанні певних завдань;
- ✓ оцінювання результатів виконання кожного завдання здійснюється у чотирирівневій системі балів.

Бали за виконання окремих завдань екзаменаційного білету та **критерії оцінювання** окремих завдань екзаменаційного білету **можуть бути змінені** за погодженням з деканом факультету (директором навчально-наукового інституту) та з подальшим затвердженням проректором з навчальної роботи.

Таблиця 2

Оцінювання виконання окремих завдань **атестаційного екзамену** (приклад)

Вид навчальної роботи	Критерії оцінювання	Максимальна величина рейтингової оцінки (балів)
Частина 1 (теоретична)		
Виконання завдання №1	- узагальнення отриманих знань - застосування правил, методів, принципів, законів	30
Виконання завдання №2	- аналіз та оцінювання фактів, подій, інтерпретування схем, графіків тощо - вміння викладати матеріал чітко, логічно, послідовно	30
Усього за частину 1		60
Частина 2 (практична)		
Виконання завдання №1	- узагальнення отриманих знань - застосування правил, методів, принципів, законів	20
Виконання завдання №2	- аналіз та оцінювання фактів, подій, інтерпретування схем, графіків тощо - вміння викладати матеріал чітко, логічно, послідовно	20
Усього за частину 2		40
Усього за ЕБ		100

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 9 з 18	

Таблиця 3

Оцінювання виконання окремих завдань кваліфікаційного екзамену (приклад)

Вид навчальної роботи	Максимальна величина рейтингової оцінки (балів)	Критерії оцінювання	Зміст критеріїв оцінювання виконання окремих завдань ЕБ	Оцінка в балах	Оцінка в балах	
Частина 1 (теоретична)		1. Відповідність підсумків виконання ЕБ суті запропонованого завдання	- в цілому, відповідає повністю;	4	8	
Виконання завдання №1	20		- неповністю відповідає;	3	6-7	
Виконання завдання №2	20		- недостатньо відповідає суті завдання.	1-2	1-5	
Виконання завдання №3	20		2. Повнота та ступінь обґрунтованих рішень, обсяг та рівень використаних знань і умінь	- достатньо повно та обґрунтовано;	4	8
Усього за частину 1	60			- недостатньо повно та обґрунтовано;	3	6-7
Частина 2 (практична)		3. Наявність елементів творчого, продуктивного мислення, оригінальність способів вирішення професійних та соціально-виробничих завдань	- неповно та необґрунтовано.	1-2	1-5	
Виконання завдання №1	40		- наявні елементи творчості, оригінальність підходу до вирішення завдання;	4	8	
Усього за частину 2	40		- типове (стандартне) вирішення завдання;	3	6-7	
		- відсутність творчості та оригінальності.	1-2	1-5		
Усього за ЕБ	100	4. Вміння аналізувати і оцінювати факти, події, застосовувати певні правила, методи, принципи, закони в конкретних ситуаціях та прогнозувати очікувані результати	- високий рівень;	4	8	
			- середній рівень;	3	6-7	
			- низький рівень.	1-2	1-5	
		5. Вміння викласти матеріал професійно, логічно, послідовно, з дотриманням чинних вимог стандартів вищої освіти	- матеріал викладено достатньо послідовно та логічно;	4	8	
			- матеріал викладено не достатньо послідовно та логічно;	3	6-7	
- матеріал викладено непослідовно та нелогічно.	1-2	1-5				

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 10 з 18	

Таблиця 4

Відповідність рейтингових оцінок
за виконання окремих завдань екзаменаційного білету у балах
оцінкам за національною шкалою (приклад)

Оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою	Пояснення
36-40	27–30	18–20	Відмінно	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
31-35	23–26	16–17	Добре	Виконання вище середнього рівня з кількома помилками
30	22	15		У загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
25-29	19–21	13–14	Задовільно	Непогане виконання, зі значною кількістю недоліків
24	18	12		Виконання задовольняє мінімальним критеріям
менше 24	менше 18	менше 12	Незадовільно	Виконання не задовольняє мінімальним критеріям

При оцінюванні результатів виконання завдань екзаменаційного білету враховується загальна сума балів, яка складається з балів за виконання завдань з теоретичної та практичної частин екзаменаційного білету (підсумкова рейтингова оцінка).

Таблиця 5

Відповідність рейтингових оцінок
за виконання завдань екзаменаційного білету у балах
оцінкам за національною шкалою (приклад)

Частина 1 (теоретична)	Частина 2 (практична)	Оцінка за національною шкалою
54 – 60	36 – 40	Відмінно
45 – 53	30 – 35	Добре
36 – 44	24 – 29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

За першу та другу (теоретичну та практичну) частини екзамену виставляється одна підсумкова рейтингова оцінка відповідно до **рейтингової системи оцінювання** (далі РСО) за **100-бальною шкалою** з наступним переведенням оцінки до **національної шкали** («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно») та **шкали ECTS** (наприклад: **85/Добре/В**).

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 11 з 18	

Таблиця 6

**Шкала оцінювання результатів виконання
завдань екзаменаційного білету**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно	A
82 – 89	Добре	B
75 – 81		C
67 – 74	Задовільно	D
60 – 66		E
35 – 59		FX
1 – 34	Незадовільно	F

5. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

5.1. ЕБ оформлюється відповідно до форми (Ф 03.02-114) (Додаток 3).

5.2. На кожному ЕБ проставляється номер та дата протоколу засідання кафедри, на якому було схвалено Програму

5.3. Програма має містити на 5 ЕБ більше, ніж студентів у групі, що складає кваліфікаційний (атестаційний) екзамен.

5.4. Кількість та зміст завдань у ЕБ, структура білету зазначені у Програмі кваліфікаційного (атестаційного) екзамену.

5.5. За обсягом і складністю білету повинні бути рівнозначними і відповідати відведеному часу контролю з урахуванням часу на користування інформаційно-довідковими матеріалами та обчислювальною технікою.

5.6. Завдання білетів повинні мати індивідуальний характер і забезпечувати повну самостійність роботи здобувача вищої освіти при їх виконанні.

5.7. Завдання повинні мати фахове спрямування і вимагати від здобувачів вищої освіти не відтворення знань окремих тем і розділів навчальних дисциплін, а їх інтегрованого застосування для вирішення поставлених завдань.

5.8. Зміст білету повинен відповідати вимогам освітньо-професійної програми певної спеціальності і бути спрямованим на з'ясування здатності майбутніх фахівців вирішувати типові задачі на первинних посадах. Білети повинні містити елементи проектування, дослідження, обґрунтування, опису, застосування того або іншого об'єкта діяльності в будь-яких умовах його функціонування з обов'язковим використанням комп'ютерної техніки.

5.9. Білети в цілому і його окремі етапи (частини) повинні передбачати:

- вирішення конкретних типових завдань за відомими (типовими) алгоритмами;
- вирішення нетипових завдань, ускладнених недостатністю або надлишком умов, за відомими або модифікованими алгоритмами, проведення аналізу і синтезу процесів та об'єктів;
- вирішення завдань, ускладнених суперечними та нечіткими умовами, які вимагають творчої діяльності, вміння висувати власні ідеї, пропонувати нові шляхи вирішення, демонстрування розуміння складних взаємозв'язків результатів рішення тощо.

5.10. Кожен білет доцільно формулювати таким чином, щоб при його виконанні здобувач вищої освіти виявив:

- знання діалектичного взаємозв'язку об'єктів, процесів та явищ, структури вивчених

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 12 з 18	

об'єктів та взаємодії їх функціональних частин;

- уміння аналізувати характер впливу основних параметрів об'єктів і процесів на вихідні характеристики (результати);
- уміння використовувати (за необхідністю) комп'ютерну техніку для вирішення завдань професійної діяльності;
- уміння використовувати методики, прийоми та засоби розрахунків, досліджень, обробки результатів тощо;
- практичні уміння та навички, передбачені специфікою кожної спеціальності, освітньої програми.

5.11. Екзаменаційний білет складається з двох частин: теоретичної та практичної. Усі завдання білета повинні бути об'єднані загальною логічною схемою комплексного завдання.

5.12. У першій (теоретичній) частині білета формується певна кількість завдань (відповідно до Програми кваліфікаційного (атестаційного) екзамену), об'єднаних однією типовою задачею.

У цій частині завдання моделюється виробнича ситуація, в ході розробки якої мають бути визначені:

- об'єкт дослідження або розробки, його стан у вигляді набору числових показників або креслень і технічних умов, які характеризують його властивості;
- умови, в яких функціонує об'єкт;
- поставлене завдання на проектування (розробку, дослідження) систем, підсистем (вузлів, елементів) цього об'єкту з тим, щоб він набув визначених завданнями властивостей.

5.13. У другій (практичній) частині білета формується певна кількість (відповідно до Програми кваліфікаційного (атестаційного) екзамену) конкретизованих професійних завдань, вирішення яких потребує від здобувача вищої освіти застосування практичних умінь.

У цій частині білета здобувачеві вищої освіти можуть бути запропоновані завдання, вирішення яких потребує навичок роботи з професійним обладнанням, виконання організаційних та контрольних функцій.

5.14. Під час розробки білета необхідно:

- домагатися чіткого формулювання завдань з використанням загальноприйнятих термінів, які будуть однозначно зрозумілі здобувачеві вищої освіти;
- уникати питань, відповіді на які вимагатимуть від здобувача вищої освіти великих непродуктивних витрат часу на докладні пояснення, складні формульні співвідношення, складні креслення тощо;
- визначити основний інформаційно-довідковий матеріал та обчислювальні засоби, що можуть бути використані здобувачем вищої освіти під час виконання завдання.

Примітка. У разі, якщо формуються білети для здобувачів вищої освіти з англійською мовою навчання, до Програми включається блок білетів англійською мовою, а інформація про це наводиться у Програмі.

Система менеджменту якості
Методичні рекомендації
про порядок розроблення та затвердження
Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену
для здобувачів освітнього ступеня **бакалавра (магістра)**

Шифр
документа

СМЯ НАУ
МР 03.02(12)–01–
2023

стор. 13 з 18

Додаток 1

(Ф03.02-112)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет
Кафедра

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
« ____ » _____ 20__ р.

Система менеджменту якості

Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамену
для здобувачів освітнього ступеня
бакалавра (магістра)

Галузь знань:

Спеціальність:

Освітньо-професійна програма:

СМЯ НАУ ПАЕ(ПКЕ) АА.АА.АА – ББ – ВВВВ

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методично-редакційною радою
факультету _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Голова НМРР _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

КИЇВ

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 14 з 18	

Додаток 2

	Система менеджменту якості Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра) галузь знань: спеціальність: освітньо-професійна програма:	Шифр документа	СМЯ НАУ ПАЕ (ПКЕ) AA.AA.AA-BB-BBBB
		стор. ____ з ____	

(Ф 03.02-113)

Список розробників Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну з освітньо-професійної програми _____ спеціальності _____ освітнього ступеня бакалавра (магістра)

Посада,
науковий ступінь, вчене звання _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Посада,
науковий ступінь, вчене звання _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Посада,
науковий ступінь, вчене звання _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Посада,
науковий ступінь, вчене звання _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну обговорена та схвалена на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамєну обговорена та схвалена на засіданні НМРР факультету _____
Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Голова НМРР _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

УЗГОДЖЕНО
Декан факультету _____
_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
« ____ » _____ 20__ р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник /Врахований примірник

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 15 з 18	

Додаток 3

	Система менеджменту якості Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра) галузь знань: спеціальність: освітньо-професійна програма:	Шифр документа	СМЯ НАУ ПАЕ (ПКЕ) AA.AA.AA-BB- BBBBB
		стор. ____ з ____	

(Ф03.02–114)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Кафедра

Галузь знань:

Спеціальність:

Освітньо-професійна програма:

Освітній ступінь **бакалавра (магістра)**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

Теоретична частина

- 1.
- 2.
- 3.

Практична частина

- 1.
- 2.

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Примітка. До Програми повинен бути доданий один з варіантів екзаменаційного білету з типовими питаннями (завданнями), який має бути підписаний завідувачем випускової кафедри.

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 16 з 18	

Додаток 4

	Система менеджменту якості Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра) галузь знань: спеціальність: освітньо-професійна програма:	Шифр документа	СМЯ НАУ ПАЕ (ПКЕ) AA.AA.AA-BB-BBBB
		стор. ____ з ____	

(Ф03.01–24)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЛИСТ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДЕЙ НА ЕКЗАМЕНІ

Факультет
Кафедра
Галузь знань:
Спеціальність:
Освітньо-професійна програма:
Освітній ступінь **бакалавра (магістра)**

Здобувач _____ курсу _____ групи _____
Ім'я ПРІЗВИЩЕ (дата)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

	Система менеджменту якості Методичні рекомендації про порядок розроблення та затвердження Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра)	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 03.02(12)–01– 2023
		стор. 17 з 18	

Додаток 5

	Система менеджменту якості Програма атестаційного (кваліфікаційного) екзамену для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (магістра) галузь знань: спеціальність: освітньо-професійна програма:	Шифр документа	СМЯ НАУ ПАЕ (ПКЕ) AA.AA.AA-BB- BBBBB
		стор. ____ з ____	

(Ф 03.02–01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа/сторінки (пункт)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

(Ф 03.02–04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02–32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Прізвище ім'я по батькові	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				

(Ф 03.02–01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа/сторінки (пункт)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

(Ф 03.02–04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності